

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 11/2015 (76)

ROSJA. Korupcja i przestępczość napiętnowane

Podczas odbywającej się w St. Petersburgu 6 sesji Konferencji Państw Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko Korupcji wydano komunikat odnośnie obaw dotyczących coraz większej przestępczości związanej z zasobami przyrodniczymi. Dotyczy to zwłaszcza nielegalnego handlu produktami leśnymi i dziko żyjącymi zwierzętami. Komisarze obecni na spotkaniu zwrócili również uwagę na problem przekupywania urzędników pracujących w urzędach celnych, którzy „przymykają oko” na podrabiane licencje zezwalające na polowanie i wywóz drewna. Istotnym problemem jest też brak konsekwencji prawnych wobec przestępców i opieszałość prawa. Ogólne przesłanie skierowane do uczestników i stron konwencji zawiera wezwanie do połączenia sił i podjęcia zdecydowanych działań zapobiegających tego typu szkodliwym praktykom.

Źródło: www.un.org

(BK)

AUSTRIA. Korniki zagrożeniem

Szkody od szadzi, śniegu i wiatru oraz susza w okresie wegetacji w połączeniu z rokiem nasiennym świerka powoduje zwiększenie zagrożenia ze strony kornikowatych. Zależnie od obszaru, najgroźniejszym gatunkiem może być kornik drukarz lub rytownik pospolity. Działalność tych dwóch gatunków powoduje powstawanie luk w drzewostanie, co jest dowodem na to, że rozpoczął się proces zamierania i zaatakowane są także sąsiednie, zielone jeszcze drzewa.

Eksperti leśni ostrzegają właścicieli lasów o zwiększonym zagrożeniu prognozowanym na rok 2016. I dodają, że nie zmniejszy się ono nawet wtedy, kiedy warunki pogodowe będą korzystniejsze dla drzew, i zarazem trudniejsze dla zimujących w pniach larw i poczwerek. Drzewa potrzebują bowiem długiego okresu stabilnego uwilgotnienia, aby zregenerować uszkodzone korzenie drobne, a w konsekwencji poprawić witalność i zwiększyć masę igliwia.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

FINLANDIA. Las atrakcyjny dla zwierzyny

„Zwierzyna potrzebuje dwóch rzeczy: schronienia i czegoś do jedzenia” - twierdzi Janne Miettinen z *Finish Wildlife Agency*, przedstawiając podstawowe zasady, które można by nazwać leśnictwem przyjaznym dla zwierzyny. Miettinen zarządza projektem pt. „Krok w kierunku zwierzyny” (*Step into the game forest*), w którym zachęca właściciele lasów do uwzględnienia zwierząt łownych przy planowaniu operacji leśnych. Leśnictwo przyjazne zwierzynie łownej jest stosunkowo nową koncepcją. Pojawiło się ono po nowelizacji *Ustawy o lasach* w 2014 oraz *Ustawy o finansowaniu zrównoważonego leśnictwa* rok później. Dzięki nowym uregulowaniom wprowadzonym do tych aktów prawnych, stało się możliwe np. pozostawianie zarośli w lesie jako schronienia dla zwierzyny. Wcześniej nadmierny podszyt pozostawiony w lesie mógł uniemożliwić otrzymanie dotacji w ramach *Ustawy o finansowaniu zrównoważonego leśnictwa*. Obecnie prawo pozwala na to, aby zarośla pokrywały do dziesięciu procent powierzchni leśnej.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

SZKOCJA. Zdjęcia lasu Bergen-Belsen

70 lat po wyzwoleniu obozu koncentracyjnego Bergen-Belsen, w szkockim parlamencie, zaprezentowano wystawę zdjęć lasu z okolic byłego obozu. Autor tych fotografii - Alex Boyd - urodził się w Celle jako syn Niemki i Szkota, i zarazem wnuk weterana II wojny światowej (oddział dziadka uczestniczył w wyzwolaniu obozu). Fotograf podzielił się swoją fascynacją i lękiem przed lasami, które uważa za nieodłączny element kulturowego dziedzictwa Niemiec (nawiązującego do bitwy w Lesie Teutoburskim, malarstwa Caspara Davida Friedricha i twórczości Goethego).

W 1945 roku budynki obozowe zostały spalone, ale okoliczny las nadal wywołuje silne emocje. Fotografie wykonane zostały aparatem należącym do Faya Godwina (Brytyjczyka niemieckiego pochodzenia) i wydrukowane na delikatnym, ręcznie robionym, japońskim papierze *gampi* (wytwarzanym z krzewu o tej samej nazwie). Powodem wyboru materiału była jego tekstura, miękkość i przejmujące efekty wizualne.

Źródło: www.bbc.com

(TH)

FINLANDIA. Nowe dane o zasobach leśnych

Nowa podstawowa jednostka danych o fińskich lasach nazywa się *grid unit* (oczek siatki). Jest to kwadrat o boku 16 metrów i powierzchni odpowiadającej połowie boiska do koszykówki. Zdalne metody teledetekcji i użycie tej nowej jednostki, dostarczają bardziej szczegółowych informacji o lasach. Fińskie Centrum Leśne gromadzi dane ze skaningu laserowego, dzięki czemu możliwe jest określenie gatunków drzew, ich wysokości, średnic, wieku, oraz liczby i miąższości w każdym oczku siatki. Informacje są dostępne dla ponad 10 milionów hektarów lasów, będących własnością osób prywatnych i rodzin. Ponad połowa z nich jest zbierana przy użyciu skanowania laserowego.

Gromadzenie danych o zasobach leśnych było dotychczas oparte na koncepcji wydzielenia leśnego. Wydzielenia pozostaną, dane z nich zebrane będą jednak oparte na oczkach siatki. Ponadto, użytkownicy danych mogą tworzyć z tych oczek nowe wydzielenia w celu sporządzania planu urządzenia lasu i organizacji prac leśnych. Według Jorma Jyrkilä, menadżera ze Służby Informacyjnej Fińskiego Centrum Leśnego, dane oparte na oczkach siatki dostępne będą już w tym roku.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

EUROPA. Nowy Raport o stanie lasów

W ramach Konferencji Ministerialnej Lasy Europy (*Forest Europe*) ukazał się kolejny raport dotyczący stanu europejskich lasów. Z tej okazji wydano broszurę przeznaczoną dla decydentów w zakresie polityki leśnej. Oto kilka faktów i liczb dotyczących europejskich lasów:

- lasy pokrywają 33 proc. kontynentu,
- powierzchnia lasów wynosi 215 mln ha, z czego 150 mln ha jest dostępne do pozyskania drewna,
- 112,95 mln ha to lasy iglaste, 90,36 mln ha liściaste, a 47,69 mln ha mieszane,
- 3,7 mln ha to lasy uszkodzone, a 0,5 mln ha – uszkodzone pierwotnie przez pożary,
- 30 mln ha lasów ma status chronionych (ochrona bioróżnorodności i krajobrazu jest w tym wypadku głównym celem),
- ponad 110 mln ha lasów to lasy ochronne (większość krajów zgłosiło ochronę gleb jako cel główny),
- ponad 155 mln ha lasów (70 proc.) jest objętych planami urządzenia lasów lub ich odpowiednikami,
- 90 proc. lasów i terenów zadrzewionych w Europie jest dostępnych do celów rekreacyjnych,
- od 2007 r. potrojiła się liczba krajów, które mają formalny narodowy program leśny,
- od 1990 roku liczba prywatnych gospodarstw leśnych zwiększyła się o 18 proc.,
- wartość dodana brutto europejskiego sektora leśnego wyniosła 103 mln euro (0,8 proc. PKB w regionie),
- średnia roczna sekwestracja węgla w latach 2005-2015 wyniosła 719 mln ton CO₂.

Źródło: www.foresteurope.org

(MK)

UE. Lekceważone problemy właścicieli

Komisja Europejska ignoruje problemy zgłaszane przez użytkowników gruntów rolnych i leśnych, włączonych do sieci NATURA 2000. Taką opinię zaprezentowali przedstawiciele Stowarzyszenia Niemieckich Rolników na konferencji prasowej (20.11.2015 r. w Brukseli) ustosunkowując się do przedstawionych przez KE wyników tzw. *Fitness-Check*, czyli kontroli wdrażania dyrektyw: siedliskowej i ptasiej. Zdaniem niemieckich rolników, raport nie wspomina o rzeczywistych problemach, z jakimi borykają się rolnicy i leśnicy, ograniczeni licznymi nakazami i zakazami, uniemożliwiającymi często normalną gospodarkę. Rolnicy wyrażają opinię, że europejskie prawo ochrony przyrody musi zostać krytycznie ocenione, a jego realizacja powinna być oparta na dialogu z właścicielami gruntów rolnych i leśnych, których zasługą jest zachowanie cennych przyrodniczo obiektów. Tymczasem przeprowadzone konsultacje były jednostronne, w ich trakcie utrudnione było zadawanie pytań, a krytyka, nawet oparta na twardych faktach, była tłumiona. Co więcej, cały raport został przygotowany na podstawie teoretycznych opracowań naukowych, bez brania pod uwagę praktycznych doświadczeń właścicieli gruntów. Taka polityka skutkuje zmniejszeniem zaufania do instytucji europejskich i może spowodować utratę tej grupy społecznej, jako partnera w działaniach na rzecz ochrony przyrody.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

FINLANDIA. Biopaliwo na bazie drewna

Pierwsze biopaliwo na bazie drewna wyprodukowane w Finlandii nosi nazwę *UPM BioVerno*. Jest ono wytwarzane z surowego oleju talowego - produktu ubocznego powstającego w przemyśle celulozowym. Rozpoczęły się już testy polowe tego paliwa w komunikacji publicznej. Cztery autobusy pracujące na trzydziestokilometrowej trasie pomiędzy Helsinkami a Kerawą będą sprawdzały przydatność nowego oleju napędowego przez najbliższy rok.

Na początek jest on dwudziestoprocentowym dodatkiem do tradycyjnego paliwa, ale jak zapewnia Sari Mannonen, Dyrektor Sprzedaży i Marketingu w *UPM Biopaliwa* „w ciągu ośmiu miesięcy, udział oleju napędowego na bazie drewna wzrośnie do 100 procent”.

Produkcja rozpoczęła się w biorafinerii *UPM Lappeenranta* w styczniu 2015 r., i już dzisiaj paliwo *UPM BioVerno* jest dostępne na stacjach benzynowych i może być używane także w samochodach osobowych.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

NIEMCY. Pożarowy bilans w Turyngii

Rok 2015 okazał się dla Turyngii rekordowy, jeśli chodzi o pożary lasu. Wybuchło ich łącznie 40 (podczas, gdy w roku 2014 - 11). Przeciętna powierzchnia pożaru to 5 ha, co oznacza, że cały obszar pożarzysty jest w tym roku 12 razy większy niż w ubiegłym. Straty finansowe właścicieli lasu z tego tytułu wyniosły 35 tys. euro, a byłyby znacznie większe, gdyby nie system wczesnego alarmowania i szybkie akcje gaśnicze. Monitoring przeciwpożarowy lasów obejmuje 24 nadleśnictwa i 279 leśnictw, o łącznej powierzchni 550 tys. ha lasów wszystkich rodzajów własności. Zatem, mimo tak dużego wzrostu uszkodzonej powierzchni, Turyngię, na tle całej Republiki Federalnej, można zaliczyć do bezpiecznych.

Najsilniej dotknięta przez pożary była wschodnia część landu (ponad 50 proc.), gdzie przeważają rozległe i ubogie bory sosnowe rosnące na glebach bielicowych, będące obszarami dużego ryzyka.

Najwięcej pożarów, bo aż 26, wybuchło w sierpniu, czemu sprzyjała utrzymująca się przez wiele dni temperatura bliska 40 st. C.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

USA. Arktyka a pożary lasów

Sezon pożarowy 2015 roku był drugim w ostatnim dziesięcioleciu najbardziej palnym sezonem w borealnej części Ameryki Północnej. Historycznie takie lata zdarzały się tam nie częściej niż raz na dekadę. W tym roku na Alasce i w Kanadzie spłonęło ok. 6 milionów hektarów powierzchni otwartych. Naukowcy z Uniwersytetu w Arizonie wspólnie z NASA rozpoczęli 10-letni projekt monitorowania szkodliwości pożarów w tym rejonie (*Arctic Boreal Vulnerability* - ABoVE). Wartość tego projektu określono na 100 milionów dolarów. Zadanie będzie polegało na sprawdzeniu, w jakim stopniu ulega zniszczeniu gruba warstwa organiczna, nagromadzona przez setki, a nawet tysiące lat.

W rejonie Arktyki wpływ ten jest szczególnie widoczny, jako że jest ona bardzo podatna na wszelkie zmiany klimatu i na zanieczyszczenia. Wystąpienie dotkliwego pożaru wpływa tu w wieloraki sposób na ekosystem: wieczna zmarzlina topnieje, wkraczają inne gatunki roślin, struktura lasu ulega zmianie, a co za tym idzie zmienia się też sposób jego użytkowania. Naukowcy biorący udział w projektach towarzyszących ABoVE mają określić ilość węgla zgromadzonego w lasach Alaski, tempo topnienia wiecznej zmarzliny i uwalniania gazów cieplarnianych oraz przeanalizować zmiany społeczno-ekologiczne związane z tymi procesami.

Źródło: www.sciencedaily.com

(BK)

USA. Korniki i pożary

Zasiedlenie drzew przez korniki nie zwiększa dotkliwości pożarów występujących w południowo-zachodniej części Colorado - twierdzą naukowcy z tamtejszego uniwersytetu. W ciągu ostatnich lat korniki zasiedliły w stanie Colorado prawie 200 mln hektarów lasów świerkowych i jodłowych. W 2014 roku powierzchnia ta zwiększyła się o prawie 35 milionów hektarów. Ponieważ w ostatnich dziesięcioleciach tereny te nawiedziło kilka dużych i dotkliwych pożarów, wysunięto hipotezę, że ma to związek z gradacją kornika. Naukowcy wyruszyli więc w teren w poszukiwaniu śladów korników pod korą spalonych drzew, ale badanie nie potwierdziło tego założenia. Brak korelacji pomiędzy zasiedlaniem drzew przez korniki, a stratami w drzewostanie powodowanymi przez ogień (zabite drzewa) sugeruje, że większe znaczenie ma tu topografia terenu i warunki klimatyczne. Wyniki badań mogą przełożyć się w przyszłości na wskazówki dla leśników odnośnie dystrybuowania środków na ochronę przeciwpożarową oraz walkę z kornikami.

Źródło: www.sciencedaily.com

(BK)

BRAZYLIA. Statystyka wrogiem lasu

Peter Richards i Leah VanWey opublikowali w „Nature Climate Change” raport na temat stanu drzewostanów w prowincji Mato Grosso w Brazylii oraz określenia wpływu polityki rządu na spowolnienie tempa wylesiania. Blisko 2/3 ocalałego lasu znajduje się na obszarze wielkich posiadłości prywatnych przedsiębiorstw. W latach 2001-2012 wycięto 83 000 km² drzewostanu, z czego 38 proc. obejmowało właśnie takie tereny. Ponieważ tempo deforestacji wielkich posiadłości ziemskich spadło, uważa się, że polityka rządu w tym zakresie odniosła spodziewany skutek. Większość obszaru prowincji zajmują jednak niewielkie majątki ziemskie, gdzie odsetek wycinanego lasu jest nadal bardzo duży. Polityka rządu koncentruje się obecnie na spowolnieniu tempa wylesiania na obszarze małych posiadłości.

Richards i VanWey uważają jednak, że wbrew statystyce, największy wpływ na ubytek powierzchni zajmowanej przez lasy mają nadal prace prowadzone na terenie wielkich posiadłości. W walce z deforestacją, proponują oni stosowanie różnych środków nacisku w postaci dodatkowych opłat na rzecz ochrony środowiska oraz przeszkód natury biurokratycznej. Ze względu na rosnące ceny gruntów użytkowanych rolniczo, fluktuacje walutowe oraz nastawienie gospodarki Brazylii na eksport, tempo wylesiania w najbliższych latach znów może się zwiększyć.

Źródło: www.sciencedaily.com

(TH)

USA. Spowolnienie zalesiania

Drzewostan pokrywa 63 proc. stanu Nowy Jork. Inwentaryzacja przeprowadzona w latach 2008-2012 przez pracowników *USDA Forest Service's Inventory & Analysis* wykazała, że powierzchnia leśna stanu zwiększa się, choć tempo spada wraz z fragmentacją obszarów leśnych i gradacjami szkodników owadzych. Celem „The Forest Inventory Analysis Program” jest podjęcie współpracy z państwowymi i prywatnymi właścicielami ziemskimi, aby ochronić drzewostany i zapewnić im warunki stabilnego i zrównoważonego wzrostu. Po dziesięcioleciach zwiększania powierzchni leśnej w stanie Nowy Jork nastąpiło zauważalne spowolnienie tego procesu. Od 1983 roku roczny przyrost wynosi zaledwie 2 proc. Powierzchnia zalesianych użytków rolnych zmniejsza się, rośnie powierzchnia obszarów leśnych zagospodarowanych pod drogi, budownictwo oraz centra handlowo-usługowe. Przyszłość lasów leży dzisiaj w rękach prywatnych właścicieli, którzy dysponują 14,2 mln akrów ziemi.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

INDONEZJA. Dość łagodzenia polityki drzewnej

Ministerstwo Handlu w Jakarcie zdecydowało, że nie będzie łagodzić polityki dotyczącej handlu drewnem wobec małych i średnich przedsiębiorstw. Według wcześniejszego planu miały one być zwolnione z obowiązku spełnienia kryteriów narzuconych przez system weryfikacji pochodzenia eksportowanego drewna (SVLK). Według tamtejszego ministra, spośród 32 zasad poddanych deregulacji, jedna zakładała obowiązkową certyfikację SVLK na produkty takie, jak meble. Jednak po odebraniu noty od Unii Europejskiej stwierdzono, że system jest dość wyrafinowany, a jego utrzymanie przyniesie wymierne korzyści. Celem SVLK jest ograniczenie nielegalnego pozyskania i handlu drewnem. Certyfikacja zostanie wdrożona od nowego roku. Produkty niecertyfikowane nie będą eksportowane.

Źródło: www.skogssverige.se (BK)

FAO. Globalny monitoring leśny

W Rzymie, pod auspicjami FAO, przy wsparciu niemieckiego Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody, Budownictwa i Bezpieczeństwa Jądrowego, trwają prace nad uruchomieniem projektu „Globalny monitoring leśny”. Główne jego cele to:

- stworzenie globalnej sieci stałych powierzchni próbnych, zlokalizowanych i poddawanych pomiarom zgodnie z jednolitą metodyką (w miarę możliwości sieć będzie zbudowana z już istniejących powierzchni, ale będą tworzone również nowe obiekty);
- globalne oszacowanie zapasu węgla, zdrowotności i innych cech lasów (na podstawie danych z powierzchni próbnych i pomiarów teledetekcyjnych);
- uruchomienie portalu informacyjnego i opracowanie polityki udostępniania danych;
- opracowanie ulepszonych wskaźników emisji gazów cieplarnianych na poziomie regionalnym na potrzeby Bazy Danych IPCC.

Źródło: www.fao.org (MK)

FAO. Konkurs na aplikację mobilną

W związku z kolejnym wydaniem Globalnej Oceny Zasobów Leśnych (FRA 2015), FAO zorganizowało konkurs pt. „25 lat zmian w lasach: aplikacja dla FRA 2015”. Uczestnicy konkursu zostali zaproszeni do opracowania aplikacji mobilnej, która wspomże lepsze zarządzanie zasobami leśnymi i zrozumienie sprawy lasów na świecie. Aplikacja taka powinna się opierać na zbiorze danych FRA 2015, który można pobrać za darmo i używać za pomocą portalu internetowego *Forest Land Use Data Explorer* (FLUDE), umożliwiającego analizę danych FRA i innych źródeł danych FAO.

Źródło: www.fao.org (MK)

NIEMCY. Otwarcie sezonu na choinki

Federacja Producentów Choinek i Stroiszu w Niemczech poinformowała o otwarciu nowego sezonu przed Bożym Narodzeniem Anno Domini 2015. Nastąpiło ono 19 listopada u bram Berlina, na terenie szkółki Werderaner Tannenhof, w obecności „Królowej Choinek”, Saskii Blümel, wybranej na dwuletnią kadencję reprezentantki Federacji na wszystkich targach i jarmarkach bożonarodzeniowych. Pierwsze w tym roku drzewko wycięły dzieci z Fundacji SOS-Wioski Dziecięce. Niektórzy z plantatorów zobowiązali się do przekazywania 1 euro od każdej choinki na rzecz tej fundacji.

Źródło: www.forstpraxis.de, www.kreiszeitung-wochenblatt.de (TZ)